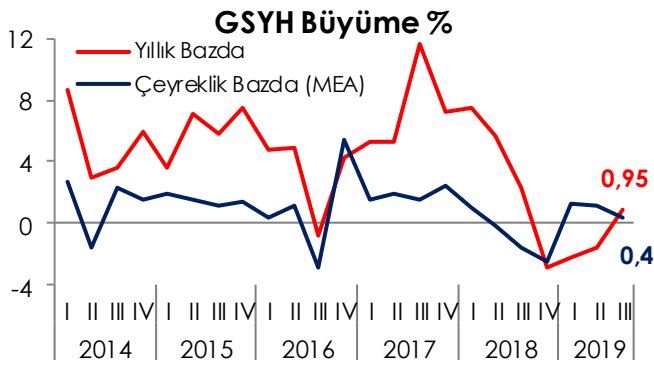
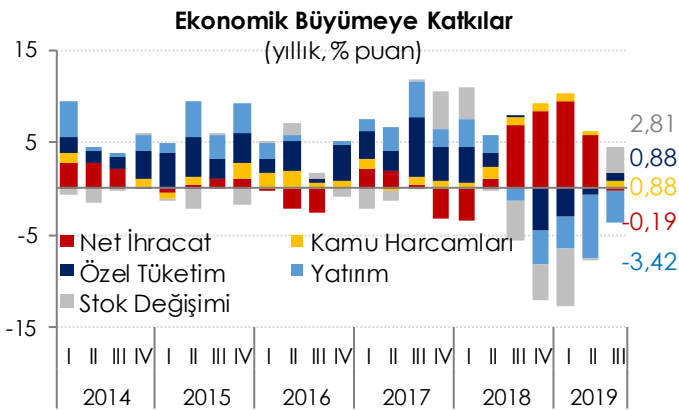

Türkiye Ekonomisi üçüncü çeyrekte yüzde 0,95 büyüdü

Türkiye ekonomisi, 2019 yılının üçüncü çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 0,95 oranında büyüdü. (beklenti yüzde 1,0) GSYH, 2019 yılının ilk üç çeyreğinde önceki yıla göre yüzde 0,9 oranında geriledi. Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış GSYH, bir önceki çeyreğe göre yüzde 0,4 oranında büyüme kaydetti. Böylece önceki çeyreğe göre üst üste 3 dönem büyüme gözlemlendi.

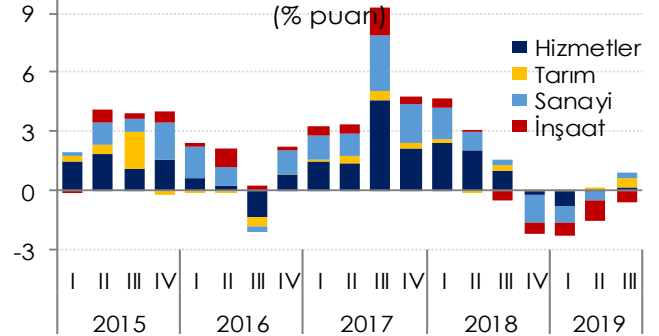
Bir önceki çeyrekte büyümeye 5,7 puan katkı veren net ihracat, yılın üçüncü çeyreğinde büyümeye 0,2 puan olumsuz katkı sundu. 2019 yılının üçüncü çeyreğinde mal ve hizmet ihracatı yüzde 5,1 artarken ithalat dört çeyrek üst üste daralmadan sonra yüzde 7,6 oranında büyüdü. Dolayısıyla ihracat artışının tek başına büyümeye etkisi 1,2 puan iken ithalat artışının tek başına büyümeye negatif katkısı 1,4 puan olarak gerçekleşti.

GSYH'deki büyümenin kamu ve özel tüketim harcamaları ile pozitif döndüğü anlaşılmakta. GSYH içinde yüzde 59 ile en yüksek paya sahip olan özel tüketim harcamaları üçüncü çeyrekte yüzde 1,5 oranında artarak üç çeyrek sonra büyümeye başladı.

Böylece özel tüketim harcamalarının büyümeye katkısı 0,9 yüzde puan oldu.

Başlıca Sektörlerin Büyümeye Katkıları

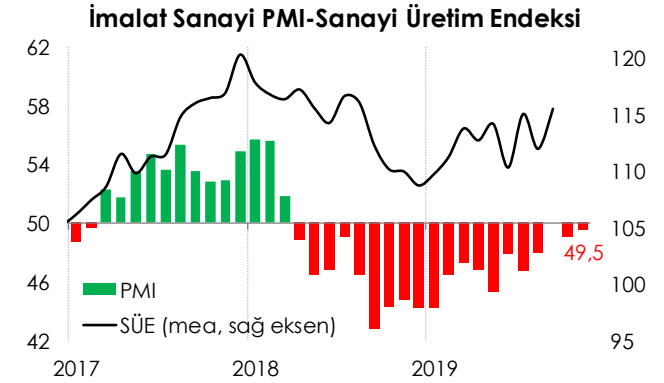

Kamu harcamaları da yüzde 7 artarak büyümeye 0,9 puan olumlu katkı sundu.

Gayrisafi sabit sermaye oluşumu, 2019 yılının üçüncü çeyreğinde yüzde 12,6 oranında daraldı.

GSYH serisini üretim açısından incelendiğimizde inşaat dışındaki tüm sektörlerin büyümeye olumlu katkı sunduğu görülmekte. Sanayi üretimi üç çeyrek sonra 1,6 oranında genişleyerek büyümeye 0,29 puan olumlu katkı sundu.

İstanbul Sanayi Odası İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI) Kasım'da 49,5'e yükseldi.

İstanbul Sanayi Odası İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI) 2019 yılında yukarı yönlü bir seyir gösterdi. Eylül ayında 50 eşik değerini alan endeks, Ekim ayında 49,0'a gerilerken Kasım ayında 49,5'e yükseldi. Böylece eşik değeri 50'ye yaklaşan endeks, sektörün faaliyet koşullarında sınırlı bir yavaşlamaya işaret etti. Rapora göre Türk imalat sektöründeki bu olumlu artış anketteki firmaların genellikle piyasa koşullarındaki iyileşme ile üretimde gözlenen artıştan kaynaklandı. Girdi fiyatları enflasyonunun son 58 ayın en düşük seviyesine gerilemesi ile firmalar nihai ürün fiyatlarında üst üste üçüncü ayda azaltma

olanağı sağladı. Öte yandan, önceki iki ay üst üste yaşanan istihdam artışının ardından firmalar Kasım'da işgücü sayılarını azalttı. Ankete göre, Kasım ayında imalat sanayi üretimi Nisan 2018'den beri ilk kez artış gösterdi. Bunun yansıması olarak satın alma faaliyetleri Kasım'da yatay seyredirken 19 aylık düşüş trendini sonlandırmış oldu.

11 ayda ihracat yüzde 1,8 oranında arttı

Ticaret Bakanlığının açıkladığı geçici dış ticaret verilerinde genel ticaret sistemine (GTS) göre Kasım ayı ihracatı yıllık bazda yüzde 1,1 oranında, 187 milyon dolarlık düşüşle 16,21 milyar dolar olarak gerçekleşti. İthalat yıllık bazda Mayıs 2018'den sonraki süregelen düşüşünün ardından Eylül 2019'da yatay seyrederken, Ekim (yüzde 10,8) ve Kasım (yüzde 11,4) aylarında yıllık bazda artış gösterdi.

	Dış Ticaret (milyar dolar)		Genel Ticaret Sistemi (GTS)		
	İhracat	İthalat	Denge	Karşılama Oranı	Hacim
Kas.18	16,40	16,30	0,10	100,6%	32,70
Kas.19	16,21	18,17	-1,95	89,3%	34,38
Değişim	-1,1%	11,4%		-11,3%	5,1%
Kas.18 (yıllık)	176,88	237,79	-60,90	74,4%	414,67
Kas.19 (yıllık)	179,73	206,98	-27,26	86,8%	386,71
Değişim	1,6%	-13,0%	-55,2%	16,7%	-6,7%

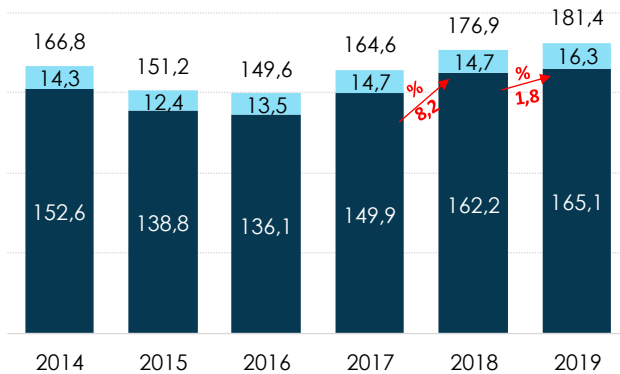
Kasım ayı verileri Ticaret Bakanlığından, önceki gerçekleşmeler TÜİK'ten alınmıştır.

İhracat hacmi yılın 11 ayında 165,1 milyar dolar seviyesinde gerçekleşirken, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 1,8 artış kaydetti. İthalat ise son 3 aylık artış performansının sınırlandırıcı etkisiyle Ocak-Kasım döneminde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 11,3 düşüşle 190,2 milyar dolara geriledi.

12 aylık birikimli ihracat bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 1,6 oranında artış göstererek 179,73 milyar dolar oldu. Yıllıklandırılmış ithalat ise 207 milyar dolara yaklaşırken, ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 86,8 seviyesinde gerçekleşti.

İhracat (GTS, milyar \$)

■ İlk 11 Ay ■ Aralık

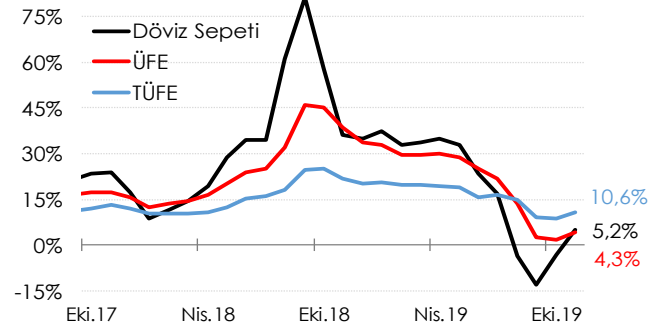

Geniş Ekonomik Grupların sınıflamasına göre alt kalemler aylık bazda artış gösterirken, ham madde (ara mallar) ithalatı yılın ilk 11 ayında yüzde 9 azalışla 147,5 milyar dolara, yatırım (sermaye) malları ithalatı yüzde 16 azalışla 23,3 milyar dolara ve tüketim malları grubu yüzde 20 azalışla 19 milyar dolara geriledi.

Kasım ayında enflasyon yüzde 10,6

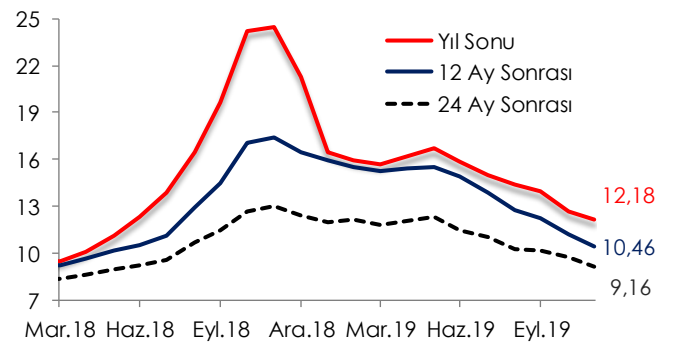
Kasım ayında tüketici fiyat endeksi (TÜFE) aylık bazda yüzde 0,76 olan piyasa beklentisinin altında yüzde 0,38'lik artış gösterdi. 2019 yılında gerileme kaydeden yıllık tüketici fiyatları enflasyonu, Eylül ayında beklendiği gibi baz etkisiyle Temmuz 2017'den sonra ilk defa tek haneye (yüzde 9,26) inerken Ekim ayında da yüzde 8,55'e gerilemişti. Kasım ayında ise yıllık enflasyon yüzde 10,56'ya yükseldi.

Enflasyon ve Döviz Kuru (Y/Y, %)

Yurt içi üretici fiyatları enflasyonu (Yİ-ÜFE) Kasım ayında önceki aya göre yüzde 0,08 ile sınırlı bir düşüş kaydetti. Yıllık artış oranı ise yüzde 4,26 olarak gerçekleşti. Kur geçişkenliğinin daha yüksek olduğu üretici fiyatlarında özellikle enerji fiyatlarındaki olumlu seyir ÜFE'yi aşağı çeken etkenlerden biri oldu. Enerji fiyatları 2016 yılından bu yana ilk defa Ekim ayında yıllık bazda düşüş (yüzde -2,3) göstermişti. Kasım ayında da enerji fiyatları yüzde 0,7 oranında geriledi. Bunda döviz kurundaki oynaklığın azalmasının ve küresel gelişmelerin etkili olduğu görülmekte.

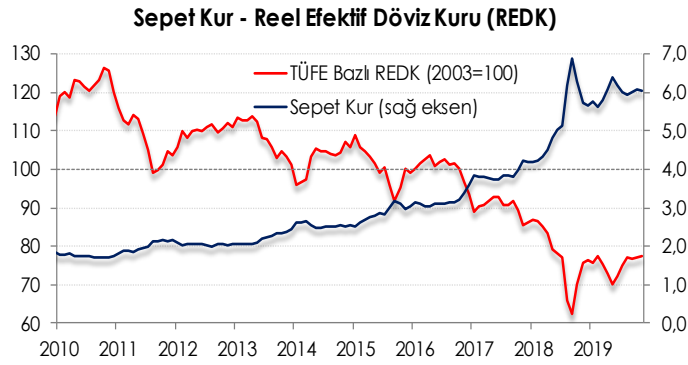
Yıllık Enflasyon Beklentileri (%)

TCMB 31 Ekim'de yayınladığı yılın son enflasyon raporunda yıl sonu beklentisini yüzde 13,9'dan yüzde 12'ye çekmişti. Buna ek olarak Kasım ayı TCMB beklenti anketinde yıl sonu enflasyonunun yüzde 12,2 seviyesinde olacağı beklenmekte.

Reel Efektif Döviz Kuru (REDK) Endeksi Son Üç Aydır Yatay Seyretmekte

Nominal efektif döviz kuru, Türkiye'nin dış ticaretinde önemli paya sahip ülkelerin para birimlerinden oluşan sepete göre, Türk lirasının ikili ticaret akımlarıyla ağırlıklandırılmış ortalama değeridir. REDK ise nominal efektif döviz kurundaki nispi fiyat etkileri arındırılarak elde edilir. REDK endeksindeki artışlar (azalışlar) ticaret ortaklarına kıyasla daha pahalı (ucuz) ihracat ve daha ucuz (pahalı) ithalat anlamına geldiği için genel anlamda rekabet kaybı (avantajı) şeklinde yorumlanabilir.

REDK endeksi 2019 Kasım ayı itibarıyla son bir yılda yüzde 2,1 oranında arttı. Aynı dönem de sepet kur yüzde 5,2 oranında artmasına rağmen enflasyonun yüzde 8,6 olarak gerçekleşmesi kur artışından kaynaklanan rekabet avantajını sınırladı. REDK, önceki aya göre binde 5 oranında artarak yatay seyrini sürdürdü.

Veri Takvimi

9 Aralık 2019 Pazartesi	TCMB Beklenti Anketi
11 Aralık 2019 Çarşamba	Ödemeler Dengesi Dış Ticaret Endeksi
12 Aralık 2019 Perşembe	TCMB PPK ECB PPK
13 Aralık 2019 Cuma	Sanayi Üretim Endeksi

MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER	2015	2016	2017	2018	Son 3 Veri		
BÜYÜME					19.Ç1	19.Ç2	19.Ç3
GSYH (milyar USD)	862	863	853	789	172	175	202
GSYH (milyar TL)	2.339	2.609	3.111	3.724	922	1.024	1.145
Kişi Başına Gelir (USD)	11.019	10.883	10.602	9.693			
Büyüme Oranı (%)	6,1	3,2	7,4	2,6	-2,3	-1,6	0,9
Net İhracatın Katkısı (puan, %)	0,6	-1,3	0,1	3,6	9,5	5,7	-0,2
ENFLASYON (yıllık, %)					Eyl.19	Eki.19	Kas.19
TÜFE	8,8	8,5	11,9	20,3	9,26	8,55	10,56
Yurt İçi ÜFE	5,7	9,9	15,5	33,6	2,45	1,70	4,26
İŞGÜCÜ PİYASASI					Haz.19	Tem.19	Ağu.19
İşsizlik Oranı (ort. %)	10,3	10,9	10,9	11,0	13,0	13,9	14,0
İşgücüne Katılım Oranı (%)	51,3	52,0	52,8	53,2	53,3	53,8	53,9
DÖVİZ KURLARI					Eyl.19	Eki.19	Kas.19
TÜFE Bazlı Reel Efektif Döviz Kuru	99,16	93,58	86,33	76,38	76,83	76,94	77,35
USD/TL	2,91	3,54	3,81	5,27	5,72	5,79	5,74
EUR/TL	3,18	3,70	4,55	6,03	6,30	6,39	6,35
Döviz Sepeti (0,5*EUR+0,5*USD)	3,05	3,62	4,18	5,65	6,01	6,09	6,05
DIŞ TİCARET (ÖTS, 12 aylık, milyar USD)					Ağu.19	Eyl.19	Eki.19
Dış Ticaret Dengesi	-63,4	-56,1	-76,8	-55,1	-26,5	-26,6	-28,0
İhracat	143,8	142,5	157,0	167,9	170,7	170,7	170,7
İthalat	207,2	198,6	233,8	223,0	197,2	197,4	198,7
Karşılama Oranı (%)	69,4	71,8	67,1	75,3	86,6	86,5	85,9
ÖDEMELER DENGESİ (12 aylık, milyar USD)					Tem.19	Ağu.19	Eyl.19
Cari İşlemler Dengesi	-32,1	-33,1	-47,3	-27,0	4,7	5,3	5,9
Cari İşlemler Dengesi / GSYH (%)	-3,8	-3,9	-5,6	-3,2	0,6	0,7	0,7
Finans Hesabı	-22,7	-22,0	-46,7	-7,9	14,9	9,9	9,1
Doğrudan Yatırımlar (net)	-14,2	-10,8	-8,8	-9,4	-9,1	-8,9	-7,9
Portföy Yatırımları (net)	15,5	-6,3	-24,5	3,1	1,0	0,1	-1,0
Diğer Yatırımlar (net)	-12,1	-5,7	-5,2	8,8	24,0	11,5	7,3
Rezerv Varlıklar (net)	-11,8	0,8	-8,2	-10,4	-1,1	7,3	10,8
Net Hata ve Noksan	9,5	11,1	0,6	19,1	10,2	4,6	3,2
BÜTÇE (Kümülatif, milyar TL)					Ağu.19	Eyl.19	Eki.19
Harcamalar	506,3	584,1	677,7	830,4	658,8	739,6	819,9
Faiz Harcamaları	53,0	50,2	56,7	74,0	69,3	81,5	88,3
Faiz Dışı Harcamalar	453,3	533,8	621,0	756,5	589,5	658,1	731,6
Gelirler	482,8	554,1	630,3	757,8	590,7	653,8	719,2
Vergi Gelirleri	407,8	459,0	536,0	621,3	432,7	485,3	539,9
Bütçe Dengesi	-23,5	-29,9	-47,4	-72,6	-68,1	-85,8	-100,7
Faiz Dışı Denge	29,5	20,3	9,3	1,3	1,2	-4,3	-12,4
Bütçe Dengesi / GSYH (%)	-1,0	-1,1	-1,5	-1,9	-2,2	-2,5	-2,7
BORÇ STOKU (12 aylık, milyar TL)					Ağu.19	Eyl.19	Eki.19
Merkezi Yönetim							
İç Borç Stoku	440,1	468,6	535,4	586,1	692,4	701,0	712,8
Dış Borç Stoku	238,1	291,3	341,0	481,0	556,6	538,9	547,9
Toplam Borç Stoku	678,2	760,0	876,5	1067,1	1249,1	1239,9	1260,7
Genel Yönetim					18.Ç4	19.Ç1	19.Ç2
AB Tanımlı Borç Stoku	646,5	738,5	877,9	1121,9	1121,9	1213,4	1283,9
AB Tanımlı Borç Stoku / GSYH(%)	27,6	28,3	28,2	30,1	30,1	31,5	32,2
BANKACILIK SEKTÖRÜ (milyar TL)					Ağu.19	Eyl.19	Eki.19
Krediler	1.484,3	1.733,6	2.097,3	2.393,1	2.535,1	2.530,4	2.561,9
İhracat Kredileri	115,4	140,7	174,2	245,7	263,0	259,7	263,4
Türk Eximbank İhracat Kredileri	43,2	61,6	80,3	129,5	139,9	136,6	138,9
Türk Eximbank'ın Payı (%)	37,4	43,8	46,1	52,7	53,2	52,6	52,8
SYR (%)	15,6	15,6	16,8	17,3	17,93	18,44	18,48
TGA (%)	3,1	3,2	3,0	3,9	4,64	4,96	5,15